

Viestintäyksikkö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 78/14
Luxemburgissa 5.6.2014

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus asiassa C-117/13
Technische Universität Darmstadt v. Eugen Ulmer KG

Julkisasiamies Niilo Jääskisen mukaan jäsenvaltio voi myöntää kirjastoille oikeuden digitalisoida ilman oikeudenhaltijoiden lupaa kirjoja, jotka niillä on kokoelmassaan, tarjotakseen niitä luettavaksi sähköisissä lukupaikoissa

Vaikka tekijänoikeusdirektiivin mukaan jäsenvaltiot eivät saa antaa käyttäjille lupaa tallentaa kirjaston digitalisoimaa kirjaa USB-muistitikulle, se ei lähtökohtaisesti kuitenkaan ole esteenä kirjan tulostamiselle yksityisenä kopiointina

Tekijänoikeusdirektiivin¹ mukaan jäsenvaltioiden on myönnettävä tekijöille yksinoikeus sallia tai kieltää kappaleen valmistaminen niiden teoksista tai niiden teosten välittäminen yleisölle. Direktiivin mukaan jäsenvaltiot voivat kuitenkin säätää tietyistä poikkeuksista tai rajoituksista kyseiseen oikeuteen. Tällainen mahdollisuus on olemassa muun muassa yleisölle avoimilla kirjastoilla,² jotka tarkoitukseen varatuilla päätteillä saattavat kokoelmiinsa kuuluvia teoksia käyttäjien saataviin tutkimusta tai yksityistä opiskelua varten.³ Nyt esillä olevassa asiassa Bundesgerichtshof (Saksan liittovaltion ylin tuomioistuin) pyytää unionin tuomioistuinta täsmentämään kyseisen mahdollisuuden, johon Saksa on turvautunut, ulottuvuutta.

Bundesgerichtshofin on ratkaistava oikeudenkäyntiasia, jossa asianosaisina ovat Darmstadtin teknillinen yliopisto (Technische Universität Darmstadt) ja saksalainen kustannusyhtiö Eugen Ulmer KG.⁴ Kustannusyhtiö pyrkii estämään sen, i) että yliopisto digitalisoi kirjan, joka tällä on teoskannassaan ja jonka Eugen Ulmer⁵ on kustantanut, ja ii) että kirjaston käyttäjät voisivat kirjastoon järjestetyissä sähköisissä lukupaikoissa tulostaa kirjan tai tallentaa sen USB-muistitikulle ja/tai viedä kyseiset kappaleet mukanaan kirjaston ulkopuolelle. Yliopisto on näet digitalisoinut kyseessä olevan kirjan ja tarjonnut sitä luettavaksi sähköisissä lukupaikoissaan.⁶ Kirjasto on hylännyt kustannusyhtiön tarjouksen hankkia tämän kustantamat oppikirjat sähköisinä kirjoina (e-kirja) ja käyttää niitä tässä muodossa.

Tänään antamassaan ratkaisuehdotuksessa julkisasiamies Niilo Jääskinen katsoo ensinnäkin, että vaikka oikeudenhaltija tarjoaa kirjastolle teoksensa käyttöä koskevien lisenssisopimusten tekemistä kohtuullisin ehdoin, kirjasto voi vedota tarkoitukseen varattuja päätteitä koskevaan

¹ Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tietyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22.5.2001 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/29/EY (EYVL L 167, s. 10).

² Tällaiset kirjastot eivät tavoittele mitään taloudellista tai kaupallista etua. Tätä mahdollisuutta sovelletaan samoin edellytyksin oppilaitoksiin, museoihin ja arkistoihin.

³ "[Kyseessä olevien] laitosten kokoelmiin sisältyvien hankinta- tai lisensointiehtojen piiriin kuulumattomien teosten ja muun aineiston näiden laitosten tiloissa tarkoitukseen varatuilla päätteillä tapahtuva välittäminen yleisöön kuuluville henkilöille tai saattaminen heidän saataviinsa tutkimusta tai yksityistä opiskelua varten" (direktiivin 5 artiklan 3 kohdan n alakohta).

⁴ Tämä oikeudenkäyntiasia on pilottitapaus. Yliopistoa tukee Deutscher Bibliotheksverband e.V. (Saksan kirjastoliitto) ja European Bureau of Library, Information and Documentation Associations (EBLIDA) (Eurooppalaisten kirjasto- ja tietopalveluliittojen kattojärjestö). Kustannusyhtiötä tukee Börsenverein des deutschen Buchhandels (Saksan kirjakauppa- ja kustannusliitto). Tämä osoittaa julkisasiamiehen mukaan, että käsiteltävä asia on tärkeä kirjastoille, kirjailijoille ja kustantamoille (ja erityisesti tietokirjakustantamoille).

⁵ Kyse on Winfried Schulzen oppikirjasta nimeltä "Einführung in die neuere Geschichte" (Johdatus nykyajan historiaan).

⁶ Lukupaikoissa ei ole mahdollista tutustua samanaikaisesti useampiin teoksen kappaleisiin kuin mitä kirjaston teoskannassa on saatavilla.

poikkeukseen.⁷ Niilo Jääskisen mukaan vasta siinä vaiheessa, kun tällainen sopimus on jo tehty, kirjastolla ei ole enää mahdollisuutta vedota kyseiseen poikkeukseen.

Julkisasiamies päättelee tämän jälkeen, että **direktiivi ei estä jäsenvaltioita myöntämästä kirjastoille oikeutta digitalisoida kokoelmiensa teoksia, jos tämä on välttämätöntä niiden saattamiseksi yleisön saataviin tarkoitukseen varatuilla päätteillä**. Tästä voi olla kyse silloin, kun tekijänoikeudella yhä suojattujen mutta **vanhojen, hauraiden tai harvinaisten teosten** alkuperäiskappaleita on suojattava. Näin voi olla myös silloin, kun kyseessä olevaan **teokseen tutustuu suuri määrä opiskelijoita ja kopiot saattavat aiheuttaa teosten kohtuutonta kulumista**.

Niilo Jääskinen täsmentää kuitenkin, että **direktiivillä ei oikeuteta digitalisoimaan kokonaan tiettyä kokoelmaa, vaan ainoastaan yksittäisiä teoksia**. Mahdollisuutta käyttää tarkoitukseen varattuja päätteitä ei saa hyödyntää etenkin silloin, kun sen ainoana tarkoituksena on välttää hankkimasta riittävä määrä teoksen fyysisiä kappaleita.

Niilo Jääskinen katsoo lopuksi, että **direktiivin mukaan tarkoitukseen varattujen päätteiden käyttäjät eivät saa tallentaa USB-muistitikulle heidän saataviinsa saatettuja teoksia**. Hän korostaa muun muassa, että tarkoitukseen varattuja päätteitä koskeva poikkeus on pääsääntöisesti poikkeus yleisölle välittämistä koskevaan yksinoikeuteen. Julkisasiamiehen mukaan yleisölle välittämisen käsite sulkee kyseessä olevan poikkeuksen piiristä pois mahdollisuuden tallentaa teos USB-muistitikulle, sillä kyseessä ei ole tältä osin kirjaston suorittama välittäminen vaan käyttäjän valmistama yksityinen digitaalinen kappale. Tällainen kappaleen valmistaminen ei myöskään ole välttämätöntä poikkeuksen tehokkaan vaikutuksen säilyttämiseksi, vaikka siitä onkin hyötyä käyttäjälle. Kyseessä oleva poikkeus ei voi myöskään kattaa toimea, jolla kirjasto antaa digitaalisen kappaleen käyttäjän saataviin, jotta tämä voi valmistaa siitä myöhemmän kappaleen ja säilyttää sitä USB-muistitikulla.

Vaikka julkisasiamies on sitä mieltä, ettei tarkoitukseen varattuja päätteitä koskeva poikkeus kata myöskään tulostamista paperille, hän huomauttaa kuitenkin, että **sellaisen teoksen tulostaminen, joka on mahdollista saada saataviin tarkoitukseen varatuilla päätteillä, voi kuulua direktiivissä säädettyjen muiden poikkeusten, kuten esimerkiksi yksityistä kopiointia koskevan poikkeuksen, alaan**. Julkisasiamies ei tässä yhteydessä näe mitään eroa kirjaston teoskannassa fyysisesti olevan teoksen sivujen valokopioinnin ja digitaalisen kappaleen sivujen tulostamisen välillä. Paperille tulostuksen yhteydessä ei ole laajamittaisen laittoman jakelun vaaraa, joka digitaalisten kappaleiden tapauksessa on olemassa.

HUOMAUTUS: Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus ei sido unionin tuomioistuinta. Julkisasiamiehen tehtävänä on antaa unionin tuomioistuimelle riippumattomasti oikeudellinen ratkaisu käsiteltävänä olevasta asiasta. Unionin tuomioistuin aloittaa nyt tämän asian harkinnan, ja tuomio julistetaan myöhemmin.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden tiedustella niiden käsiteltävänä olevan yksittäisen asian puitteissa unionin tuomioistuimelta unionin oikeuden tulkintaa tai unionin toimen pätevyyttä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa asiaa. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo vastaavalla tavoin muita kansallisia tuomioistuimia, jotka käsittelevät samanlaista ongelmaa.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Ratkaisuehdotuksen [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla lukemispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

⁷ Eli tällainen tarjous ei tarkoita sitä, että kyseessä olevan teoksen on katsottava kuuluvan alaviitteessä 3 lainatussa direktiivin säännöksessä tarkoitettujen hankinta- tai lisensointiehtojen piiriin.

